

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 22 September 1901

N:r 52

Återgiftvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudas

INNEHÅLL: *Olof Wijk* † (med 1 porträtt). *Edvin Tengström* † (med 1 porträtt). *John Ericsson* (med 5 illustrationer). »*Ersoningsprinsen*» inför kaisar *Wilhelm* (med 1 illustration). *Konungens afsked från västkusten* (med 9 illustrationer). *Kronprinsen på älgjakt i Klotens kronopark* (med 2 illustrationer). *Prins Gustaf Adolfs blifvande Uppsalabostad* (med 1 illustration). *Från höstmanövrerna i Halland* (med 5 illustrationer). *En af skandinavien främsta konsertsångerskor* (med 1 porträtt). *Från skytt-fästen i Halmstad* (med 1 illustr.). *Bilder för dagen från Amerika* (med 3 illustr.). *Sjette Nordisk-Luthersk sjömansmissionskonferensen* (med 1 illustration). *Fru Lilly Bäckströms graf* (med 1 illustration). *Væ victis*. Originalskizz för HVAR 8 DAG af Carolus. *Rådman Kauffman* (med 1 porträtt). *Branden vid Lotorp* (med 1 illustration). *Veckans porträttgalleri* (med 16 portr. it.).

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG GÖTEBORG. 1901.

Foto. Florman, Stockholm.

OLOF WIJK. †

Just som HVAR 8 DAG skulle gå i press med Olof Wijk's bild — hvilken han själf med sedvanlig älskvärdhet ställt till vår disposition — när oss det dystra sorgebudet, att den om sitt fädernesland så högst förtjänte mannen helt plötsligt — natten till den 17 dennes — lämnat det jordiska. Ännu för ett par dagar sedan gästades Olof Wijk af sin konung, till hvilken trognaste vänner och tjänare han städe hört, och redan dagen efter dennes afresa från hans fäderdestad, hade den obeckvellige liemannen fullgjort sitt värf. Så blifva då dessa rader, afsedda att i all sin korthet och ofullständighet utgöra en hyllningsgård åt denne ridare *sans réproche*, istället en anspråkslös runa på hans så plötsligt öppnade graf.

Olof Wijk's lif har varit oafslätligt arbete och sträfvan — såväl i den privata som offentliga verksamhetens tjänst — och få torde de vara, som, då de lägga sitt hufvud till ro, kunna göra detta i medvetandet att ha utträtt så mycket som han. Ty Olof Wijk har icke blott under åratall stått i spetsen för en af våra största, mest solida och aktade handelsfirmor, han har icke blott inom sin fädernestad, både privat och i kommunens intresse, innehåft snart sagt otaliga förtroendeposter, utan han har äfven inom vår folkrepresentation, alltifrån det denna blef till i sin nuvarande form, både som arbetande riksdagsman och under många år som dess Andra kammars talman spelat en synnerligen framstående roll. Bekant är också, hurusom Olof Wijk, oakadt detta flere gånger varit på tal, städe vägrat ingå i regeringen — vare sig det varit fråga om finansministerportföljen — såsom då De Geer ett par gånger anmodade honom inträda i sina ministärer — eller då han sedermera af konungen erbjudits statsministertaburetten. Men att det goda förhållandet mellan konung Oscar och hans så högt förtjänte undersåte ej härför på något sätt rubbats, därom vittna de talrika nådevärdmälen, som kommit Olof Wijk till del, och den innerliga vänskapen mellan konung Oscar och hans trogne tjänare fortfor, som nämnts, ända in i det sista.

Olof Wijk d. y. är född 1833 samt son till kommerserådet Olof Wijk d. ä., hvilken var grundaren af den stora och aktade firman Olof Wijk & Co. och föröfrigt en om sin fädernestad synnerligen högt förtjänt man.

Den unge Olof Wijk inträdde vid 18 års ålder efter aflagd student- och kameralexamen i den redan då synnerligen ansedda firman, och det var en mycket kräfvande post han vid faderns död 1856 öfvertog med chefskapet för densamma.

Men Olof Wijk maktade mera än så. Den begåfvade och intelligente unge köpmannen följde städe med största uppmärksamhet det politiska och kommunala lifvet, och snart riktades äfven de ledande männens i hans fädernestad blickar på honom. Då 1862 borgerskapets äldste aflöstes af stadsfullmäktigeinstitutionen, invaldes Olof Wijk i denna, där hans ord alltid vägt tungt i vågskålen.

År 1866 valdes han att å borgareståndets vägnar deltaga i statsrevisionen och insattes, omedelbart vid nya representationsskickets genomförande af sin fädernestad i riksdagens andra kammare, där han strax gjorde sig bemärkt samt på det lifligaste deltagit i arbetet. Särskildt har han som ledamot af konstitutions- och bevillningsutskottet tagit kraftig del i behandlingen af en mängd bank- och beskattningsfrågor, hvarvid hans lugna,

säkra och på objektiv grund hvilande omdömen alltid förskaffat honom och hans ord stor respekt och aktning.

Så uttalade han sig bl. a. mot ökande af indirekt beskattning, till förmån för frihandeln, påyrkade brännvinsskattens höjande mot nedsättande af tull på förnödenhetsartiklar. Det väckte och allmänt bifall, då Olof Wijk, som under sin riksdagstid visserligen tillhört den s. k. intelligensen, men som dock aldrig intagit någon partiståndpunkt, år 1875 valdes till vice talman.

De vidsträckta finansiella insikter, som han förvärfvat sig, och de stora sympatier, hvarmed han af olika partier i riksdagen omfattades, gjorde ock, att han redan före denna tid erbjudits inträde i regeringen, ett steg, som han med en rätt oförklarlig blygsamhet dock, som redan nämnts, städe vägrat taga. Men denna blygsamhet, denna själfbehärskning och lugna måttfullhet äro just grunddrag i Olof Wijk's karaktär: han har aldrig velat mottaga ett uppdrag, med hvilket han ej inom sig själf redan från början varit fullständigt på det klara samt säker på att kunna utföra.

Alla hans ofvanstående utmärkta egenskaper, hvilka dessutom voro parade med en sällsynt humanitet och oväld, fingo rik användning, då han vid Posses utnämning till statsminister 1880 af konungen utsågs till Andra kammars talman. Som sådan fungerade han ända till och med år 1889 års riksdag, och ökade han under denna långa följd af år ytterligare sina sympatier bland vår folkvalda kammars män, hvarpå han flere gånger äfven vid skarpa brytningar fick röna bevis. Han kunde under denna tid naturligtvis icke deltaga i utskottsarbetena, men det är nogsam bekant, hvilket stort inflytande han äfven som talman utöfvade i medlande riktning.

Vid 1890 års riksdag undanbad han sig att komma i åtanke vid talmansvärdighetens besättande. Han upphöjdes då af konungen i adligt stånd, hvarvid han bibehöll sitt borgerliga namn. Samma år afsade han sig det riksdagsmannaskap han så ärofult innehåft i ett kvarts sekel, samt ägnade sig hädanefter uteslutande åt skötseln af den stora firman samt åt de många förtroendeuppdrag, hvarmed hans fädernestad hedrat honom. Så har han bl. a. varit ordförande i Göteborgs stadsfullmäktige, i Göteborgs högskolas direktion, i Hamn- och Älfstyrelsen, i Göteborgs sparbanks direktion samt styrelseledamot i trenne af landets största affärsinstitutioner, nämligen Bergslagsbanan, Skandinaviska kreditaktiebolaget och Försäkringsbolaget »Svea». Sedan 1878 är han ledamot af Göteborgs K. Vet.- och Vitt.-samhälle samt blef för omkring ett år sedan filosofie hedersdoktor vid Uppsala universitet.

I fädernestaden var han aktad och afhållen som få, och det torde säkert utan öfverdrift kunna sägas, att Olof Wijk, den fine, humane och älsklige mannen, icke hade en personlig fiende. Stor är därför sorgen i rikets andra stad, där de stolta flaggor, som nyss så glädligt hälsande fladdrade monarken till mötes, nu dystert vaja på half stång, stor är sorgen öfver allt Sveriges land, som mistat en af sina noblaste och ädlaste män, och stor är säkerligen sorgen hos vår gode, äldre monark, som i Olof Wijk förlorat en af sina äldsta och käraste personliga vänner.

EDVIN TENGSTROM †.

NÅGRA DRAG UR HANS LIF OCH DIKTNING.

(Eftertryck förbjudes)

Det är icke ofta, som HVAR 8 DAG öppnar sina spalter för poetiska bidrag, hvilka i allmänhet ligga utom vår tidskrifts plan. Men vi ha ansett, att de prof på den i dagarne bortgångne geniale skriftställarens diktning, som ställts till vårt förfogande, äro väl förtjänta af, att vi härutinnan göra ett undantag, och äro vi säkra på att härmed bereda våra läsare en njutning och ett nöje.

Det var en ovanligt rikt utrustad natur, både å hufvudets och hjärtats vägnar, som den 8 dennes gick bort med *Edvin Tengström*. Redan under skolläroren i Göteborg väckte hans briljanta stil och poetiska begåfning uppseende, och då han sedan som student kom till Uppsala, var han bland sina kamrater högt uppburen både som person och diktare vid högtidliga tillfällen. Tengström var innerst djupt religiöst anlagd, och hans tidigaste ungdomsdikter ha ofta religiösa motiv, såsom nedanstående vackra lilla vers från 17-årsåldern:

*Tro, du undersköna ängel, barn utaf en högre trakt!
Säg, hvem gaf dig öfver hjärtat sådan ousäglig makt?
Är du gnistan af Guds kärlek, sänd att i mitt hjerta bo?
Stanna, stanna kvar för evigt, barndomsvän, du ljufva tro!*

Äfven må anföras i detta sammanhang slutverserna af en annan ungdomsdikt »Jesus lugnar hafvets storm». De lyda:

Svarta vågor brottas i mitt sinne,
Himmelshögt de häfva trotsig barm.
Vilda stormar jaga om därinne,
Kväfva ångestropen med sitt larm;
Seglarns stjärna är af molnen skynd,
Blott af irrsken lysas nattlig rymd.

Men, hur vindar gny och vågor sjuda,
Herre, du kan tämja dem så lätt.
Låt ånyo nådens maktspråk bjuda:
»Frid på stormupprördt Genesareth!»
Låt dess böljor glittra än en gång
Uti morgonglans vid morgonsång!

* * *

Efter att ha afbrutit sina studier, tück Edvin Tengström anställning i Göteborgs Handelstidning, där han med lif och lust kastade sig in i tidningsarbetet och under många år verkade på olika afdelningar. För denna den lyckligaste perioden af hans lif äro nedanstående verser med sitt friska lifsmöd måhända mest betecknande. De utgöra slutet af en dikt vid Uppsala studenters minnesfäst 1884 samt ha följande lydelse.

Här blir ej fäst på fädrens vis
Med bara gammalt öl och gris
Och fyllda horn, som tömmas.
I bröder! Öfver fästens rund
Sig sänker löftets helga stund,
Dess kraf må icke glömmas.
Det högsta mål du välja må —
Hvad mer, om blott det nås af få.
Men sträfva allt, hvad sträfvas kan
Att bli en värdig tidens man.

EDVIN TENGSTROM.

En tidens man! En sol han är,
Som vårens fagra blomsterhär
Ur gömda fröna lockar;
En Engelbrek, hvars lystringsrop
Till enigt folk kan samla hop
De spridda meningsflockar;
Och Orfeus helga konst är hans;
Han väcker stenarne till dans;
Han blir den mörke tviflarns ljus.
Och glimt af dag i sorgens hus.

Så vard en ärlig tidens son!
Du blir då i din ringa män
En frälsande Messias;
Ty hvar en slik ibland oss går,
Där ges ett sjukt, som hälsa får,
Ett bundet, som befrias.
Om präst, om statsman eller lärd
Om man af pänna eller svärd —
Stor sak! Men gör, hvad göras kan
Att bli en gång en tidens man!

* * *

Emellertid bröto vidriga omständigheter hans bana i Göteborg, och han flyttade öfver till Stockholm, där han fick anställning i Stockholmstidningens redaktion, där han arbetade till dess den öfvermåktiga nervositeten i våras lade honom på sjukbädden, från hvilken han ej mer skulle uppstå. Vid sidan af sin journalistiska verksamhet, bar Tengström som bekant öfversatt en mängd saker bl. a. Sudermans »Sorgens fé» och Kiplings mäterliga soldatsånger, hvilka i honom funnit en genial och förstälsefull tolkare.

De sista åren voro för Edvin Tengström den tunga kampens och sorgens år, alltunder det han plågades af sjukdom, och han längtade nog på sistone ditupp, hvarom han sjunger i den lilla vackra ungdomsdikten »Engång», hvars slutstrofer ljuda:

Engång, engång!
Hvad gör det väl då, om din väntan är lång?
Däruppe dig vinkar hvar barndomens hopp,
Däruppe skall kärlekens dröm fyllas opp;
Dig skönhet och sanning till mötes där träda.
O, anade sällhet! Ditt lof vill jag kväda:
När får jag dig ägna min jublande sång
Engång!

Engång, engång
Du skönare klingar o, stapplande sång!
Här höjdes du upp blott vid vågornas brus,
Vid foglarnes kvitter och vindarnes sus;
Deruppe du stäms till de saligas fröjder,
Och eko dig svarar från blånande höjder,
Att målet du nått, din sträfvan så lång
Engång.

»Engång, engång!»
Så må du än tona, du himmelska sång.
Men *å* du ej kvädes med stapplande röst,
Men *då* du ej fyller med längtan mitt bröst;
Jag vill endast lära *de* tröstande orden
Till sörjande bröder, till saknad på jorden:
»Du blifver så säll, som din väntan var lång —
Engång!»

* * *

Edvin Tengström är nu borta. Alla de som närmare känt och fattat honom, skola i honom minnas den präktige kamraten, den geniale skriftställaren, mannen med det stora, varma hjärtat. Kan man finna en förläggare, är det måhända meningen att i bokform samla hans litterära kvarlätskap, bland hvilken finnes en hel del af värde.

JOHN ERICSSON.

NÅGOT OM HANS BETYDELSE SOM REFORMATOR PÅ SJÖFÖRSVARETS OMRÅDE.
(För HVAR 8 DAG i anledning af aftäckandet af den store uppfinnarens byst i Stockholm.)
Fotografier speciellt för HVAR 8 DAG af A. Lindahl.

JOHN ERICSSONS-MONUMENTET efter aftäckningen.

Få torde de svenskar vara, hvilka ej känna namnet *John Ericsson*. Utgången från ett fattigt hem, blef det denne man förunnadt att i det främmande land, dit han af flera skäl blef nödgad att förägga större delen af sin verksamhet, göra sitt namn och sina verk både väl kända och välkända; ja, hans rykte har gått öfver hela den civiliserade världen. Hvad *mannen* John Ericsson angår, torde vi därför ej behöfva yttra oss mera, än vi här redan gjort, men i stället vilja vi ägna några ord åt hans minne såsom skapande snille, särskildt inom fartygsbyggnadsverksamhetens område.

Många voro hans uppfinningar inom denna gren af ingenjörsvetenskapen, men om ej af annat så af utrymmesskäl nödgas vi inskränka oss till att omnämna blott tvenne: *propellern* och *pansartorn-fartyget* (monitorn). Väl hafva personer framträdt med anspråk på att göra John Ericsson äran stridig såsom dessa nydaningars första upphofsman; såsom till ex. Samuel Owen*, beträffande propellern, och engelske kaptenen Coles,

Foto. Apeltgren, Sthlm.

Öfverstekammarjunkaren Grefve C. G. von ROSEN, hvilken tjänstgjorde som sekond å monitoren John Ericsson under dess första färd.

hvad tornfartyget angår, men hvad som ej kan förnekas, det är, att John Ericsson var den förste, som brakte såväl propellern som tornfartyget till praktisk användbarhet.

John Ericsson löste sitt patent på propellern 1836 i England, men rönte ej i detta land någon

MONITOREN JOHN ERICSSON paraderar vid aftäckningshögtidigheterna.

* Engelsmannen S Owen byggde, här i Sverige, redan 1816 det första verkliga propellerångfartyget (en f. d. roslagsskuta) »The witch of Stockholm» (»Stockholmshäxan»), men Owen lyckades ej med propellern och öfvergick sedan till sidohjul.

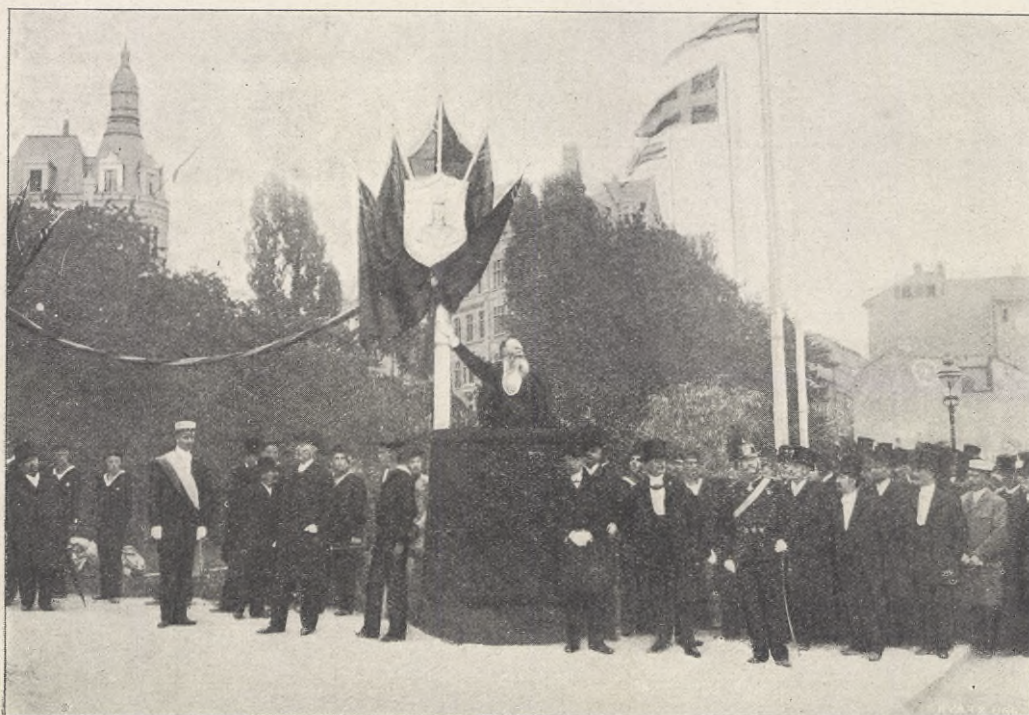
DEN KUNGLIGA TRIBUNEN vid aftäckningshögtidligheterna. Man igenkänner i främsta raden kronprinsen, prins Eugen, prins Bernadoitte samt amerikanske ministern med fru.

vidare uppmuntran. Han begaf sig därför öfver till Amerika, och först här kunde han göra sina rika idéer fruktbarande.

Hade John Ericsson sålunda för alltid fäst sitt namn vid denna epokgörande uppfinning, utan hvilken skeppsfarten aldrig skulle uppnått sin nuvarande höga ståndpunkt, skulle hans nästa större uppfinning — pansartornfartyget — väcka än mera genljud i världen. När de af franske öfversten Paixhaus 1822 uppfunna bombkanonerna, med hvilka man kunde vid direkt (horisontal) eld skjuta sprängladade kulor, uti slaget vid Sinope 1853 visat sin ödeläggande verkan å dåtidens träfartyg, fann man sig nödsakad att på något sätt skydda fartygen

mot dessa farliga projektiler. Det önskade skyddet erhöles också genom att bekläda fartygens sidor med järnplåtar, och så voro pansarfartygen »uppfunna». Dessa funno sin första användning redan 1855 under anfallet mot forten vid Kinburn. Pansartjockleken var då endast 110 mm., men förmodade detta pansar väl motstå dåtidens slätborrade kanoner.

Men redan samma år, som de första pansarfartygen fingo sitt elddop — 1855 — infördes den refflade kanonen i flottornas bestyckning, och denna nya skjutpjäs blef snart det först använda pansaret öfvermäktigt. Detta åter föranledde fartygskonstruktören att öka pansartjockleken, men genom

AMERIKANSKE MINISTERN W. THOMAS håller sitt briljanta tal på svenska vid aftäckningen.

den härigenom ökade tyngden af detta skydd måste dess anbringande inskränkas, och fartygen, blefvo endast delvis pansrade. Att detta var en olägenhet, det erkände man, men huru råda bot därför?

Det var nu John Ericsson framträdde med sitt andra stora förslag. Inbördeskriget i Amerika pågick som bäst, och Nordstaterna voro i trängande behof af att stärka sin sjömak. John Ericsson framlade då sina ritningar till den förste *monitor*, och dessa blefvo, om ock med nöd, gillade.

På kort tid blef nu fartyget byggt och knappt var det färdigt, förr än detsamma i den minnesrika striden å Hampton Roads den 9 mars 1862 besegrade sin långt större motståndare, sydstatspansarfartyget »Merrimac».

Nu var monitor-typen pröfvad och befunnen god. Flera stater skyndade att bygga liknande fartyg, däribland Sverige. Den första svenska monitor, som efter sin skapare erhöll namnet »John Ericsson», och hvilken ännu den dag som i dag är räknas bland de svenska stridsfartygen — den paraderade, klädd i rik flaggskrud, vid John Ericssonstodens aftäckande — började byggas i början af år 1864 samt är således nu nära 38 år gammal.

Monitor-typen karaktäriseras af en låg, pansrad fartygssida, med egentligen endast kanontornet och skorstenen höjande sig däröfver. Typen erbjuder i rent taktiskt-defensivt hänseende stora fördelar, enär fartyget, praktiskt taget, är nära nog osårbart. Däremot är dess taktiskt-offensiva styrka jämförelsevis ringa, enär hela bestyckningen ursprungligen var endast två, men grofva kanoner. Därjämte

anmärktes snart som en olägenhet kanonernas ringa höjd öfver vattenytan, hvarigenom vattnet lätt nog vid sjögång kunde inkomma i mynningarna samt hindra skjutning.

Monitorernas svagaste sida är och förblir dock dess ringa fart, som i hög grad förringar typens strategiska stridsvärde. För oss, att använda till positions-försvar i skärgårdarne, lämpa sig däremot monitorerna utmärkt. Dock kunna de *icke* betäcka hela kusten, och det var ett allvarsamt strategiskt misstag, då man här i Sverige ville grunda *hela* sjöförsvaret på dylika fartyg.

Hvad som än i dag står kvar af John Ericssons uppfinning det är emellertid dels det runda, vridbara, starkt pansrade kanontornet samt dels pansargördeln i vattenlinien. Dessa tvänne hufvuddrag igenkännas än i dag å det moderna slagskeppet, och John Ericsson kan därför med rätta sägas hafva utvisat den väg man vid dess byggande skulle gå. Det var John Ericsson, som först påvisade, hvilken viktbesparing man kunde göra, och hvilken betydligt ökad styrka man kunde vinna genom att å fartyg utbyta de tunga, klumpiga pansar-kasematterna mot vridbara kanontorn. Häri, samt i det praktiska framställandet af propellern, ligger John Ericssons största förtjänst såsom krigsfartygskonstruktör.

Vi hafva här berört blott ett af den mångsidige mannens verksamhetsfält. Att dessa voro att söka inom ingenjör-vetenskapens flesta områden, det veta vi, och för oss, hans landsmän, skall John Ericsson städe framstå såsom en exponent af svensk ingenjörskonst.

S. Natt och Dag.

»FÖRSONINGSPRINSEN» INFÖR KÄJSAR WILHELM.

PRINS TSCHUN FRAMFÖR SIN KÄJSERLIGE BRODERS BEKLAGANDE AF MORDET Å TYSKE MINISTERN UNDER BOXAROROLIGHETERNA.

KONUNGENS AFSKED FRÅN VÄSTKUSTEN.

Fotografier speciellt för HVAR 8 DAG.

Foto. Svenson, Marstrand.

KONUNGEN I MARSTRAND: Konungen gör sig personligen underrättad om årets fiske. Man igenkänner konungen och bakom honom landshöfding Lagerbring.

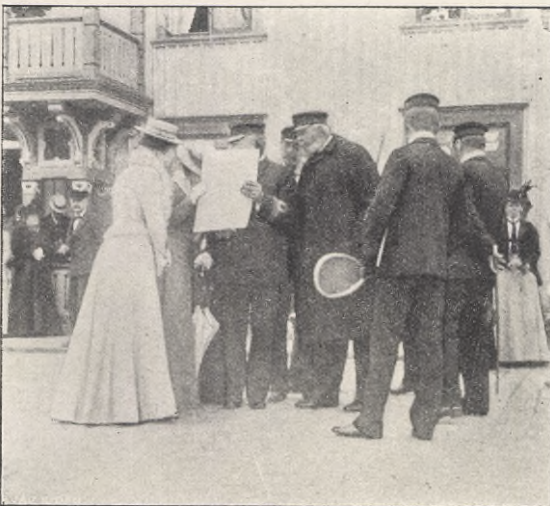

Foto. Svenson, Marstrand.

KONUNGEN I MARSTRAND.

H. m. konungen har, när detta skrives, avslutat sin västkustsjour, med hvilken han läser varit synnerligen belåten. Kl. 1.30 på torsdagen ångade Drott ut från Marstrand hälsad från stranden af hurrarop och viftningar. Vid tretiden ankrade kungsfartyget å Elfsborgsfjorden, hvarefter fortifika-

tionsbefälhafvaren i Göteborg, som anländt med fortifikationsångaren »Wärnschiöld», gick ombord. Efter en stund for h. m. åtföljd utom af kapten Grill af öfverhofjägmästare Ankarcrona, landshöfding Lagerbring, chefen och officerare å Drott ombord å »Wärnschiöld» till Vesterberget, där konungen besåg sprängningsarbetena till befästningarne, öfver hvilka han uttalade loford.

Vid 10-tiden på fredagen lättade Drott ankar och lade till vid Tullhuset i Göteborg. Vid landningsplatsen hade samlat sig en stor folkmassa, hvilken med lifliga hurrarop hälsade

Amatörfoto. E. Almqvist, Gbg.

KONUNGEN I GÖTEBORG: Lämnar Drott i vagn. Vid sidan om H. M. sitter öfverhofjägmästare Ankarcrona.

Foto. Hartman, Gbg.

KONUNGEN I GÖTEBORG: Konungen lämnar »Drott» för att bese de blifvande befästningarne å Vesterberget.

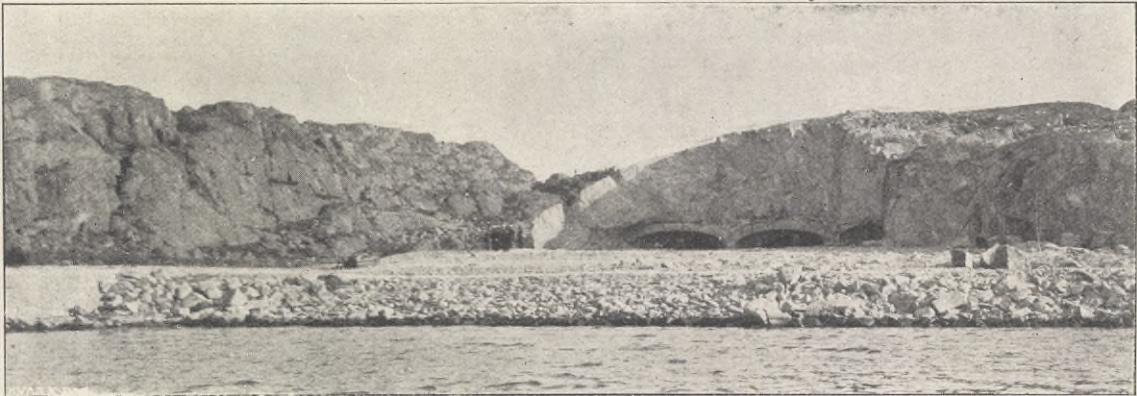

Foto. Hartman, Gbg.

KONUNGEN I GÖTEBORG: Konungen beser Vesterberget.

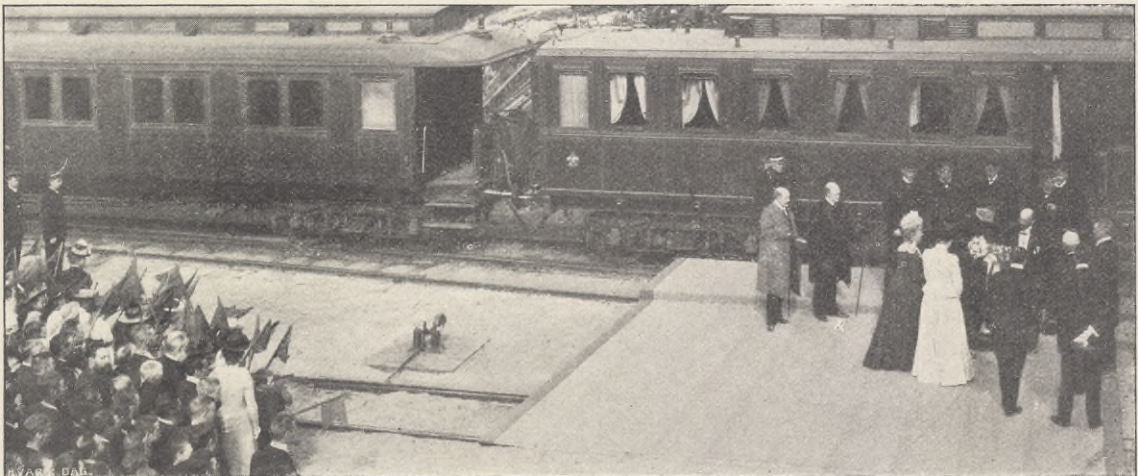

Foto. Jonsson, Göteborg.

KONUNGEN I JONSERED: H. M. hälsas vid ankomsten af sitt värdfolk disponenten Gibson med fru och dotter.

× OLOF WIJK, som jämte sin broder Carl befann sig i konungens svit. Detta porträtt af Olof Wijk är väl antagligen det senast tagna af den så plötsligt aflidne och om sitt fädernesland så högt förtjänte mannen.

Foto. Torin, Alingsås

KONUNGEN I JONSERED: H. M. beser de storartade fabriksanläggningarne.

konungen, som stod å kommandobryggan. H. M. steg ej i land förrän kl. 7 e. m., då han jämte Drottens befäl och öfverhofjägmästare Ankarcrona åkte till grosshandlare Olof Wijk, hvilken då gaf middag för konungen. Lördag f. m. afreste konungen till Jonsered, där han vid den nya kraftstationsanläggningen — den största i Sverige — mottogs af disponenten Gibson med fru, traktens öfriga honoratiories samt en väldig människomassa, som brakte honom de hjärtligaste ovationer.

Synnerligen vackert gjorde sig en trupp skolungdom, uppgående till 250 man, hvilka med blågula vimplar i händerna hyllade konungen med folksångens afsjungande. Konungen besåg därpå fabrikerna, öfver hvilka han uttalade sin beundran. Vid kanalens öfra ända vid dammanläggningen skref han å berghällen sitt namn, som omedelbart inhöggs. Efter hos värdfolket intagen frukostmiddag, återreste konungen vid fyratiden till Göteborg, där han omedelbart gick ombord å »Drott». På söndagen bevistade konungen gudstjänsten i Domkyrkan, där biskop Rodhe predikade. Middagen intogs å landshöfdingeresidenset hos frih. Lagerbring, hvarpå h. m. på måndags afton afreste med extratåg söderut för att deltaga i fältmanövrerna i Halland.

Foto. Torin, Alingsås.

KONUNGEN I JONSERED: Grupp: Konungen, landshöfding Lagerbring samt disponenten och fru Gibson.

Foto. Jonasson, Göteborg.

KONUNGEN I JONSERED: H. M. skrifer sitt namn å en klippa.

KRONPRINSEN PÅ ÄLGJAKT I KLOTENS KRONOPARK.

Amatörfoto. för HVAR 8 DAG.

KRONPRINSEN på väg till jakten.

Vår kronprins är som bekant en synnerligen skicklig och intresserad sportsman och jägare, hvarpå han ock nyligen gaf bevis under den älgjakt, hvori han deltog i Klotens kronopark i Bergslagen.

H. k. h. var, säger vår korrespondent, högst belåten med sin jaktfärd. Under tvänne dagar jagades med hund, hvilket föll sig rätt svårt med anledning af torkan, som hindrade hundarne att känna vittringen af älgarne, förrän de kommo alldeles inpå dem. H. k. h. visade sig nära nog outtröttlig, när det gällde gå och strapatsa. Tre mil om dagen gick han under de två första jaktdagarne samt steg upp vid 4-5-tiden om morgnarne. Tredje jakt dagen var drefjakt anordnad, som hlef högst spännande genom sina intressanta situationer och lif iga skottväxling.

Tillsammans fälldes 13 älgar.

EN SKJUTEN ÄLG.

På samma gång, som kronprinsen visade sig som en verklig jägare genom sin högst ovanliga förmåga att strapatsa och ströfva i hur svår mark som hälst, att bedöma jaktens olika faser, att göra skarpa iakttagelser samt att konsekvent följa en jakt, äger han ock det äkta jägarsinnets enkelhet och rättframhet, som vinner och fångslar på ett särskildt sätt. Hans stora skjutskicklighet är ock känd, och få torde i detta afseende kunna mäta sig med honom.

Kronprinsens jaktsällskap utgjordes denna gång af generaldirektören greve A. F. Wachtmeister, hoffjägmästare greve Tage Thott och v. Eckermann, f. ryttmästaren frih. J. Gripstedt, h. k. h:s adjutant, baron Eskil Banér, öfverjägästare Tigerhielm samt brukspatron Vollrath Tham och jägmästare Pauli, hvilken senare förestår hela den stora domänen och fungerade som värd.

PRINS GUSTAF ADOLFS BLIFVANDE UPSALABOSTAD.

Alltelfer det mänsklig-heten går framåt i kultur och utveckling, bli också fordringarne på furstarne större och större, och en prins' uppfostran nu för tiden tages också på fullt allvar — naturligtvis i all synnerhet, då han en gång blir kallad att bära en krona. Vår kronprins äldste son, prins Gustaf Adolf, skall nu inom kort begifva sig till vårt uppsvenska universitet för att där idka studier, och visa vi här en bild af hans blifvande bostad i Fyrisstaden, belägen i källarmästare Svanfelts nybyggda hus vid Vestra Ägatan.

Vi hoppas, att den unge prinsen där måtte finna trefnad och att hans studentlif må bli så gladt och angenämt, som dess allvarliga syfte tillåter.

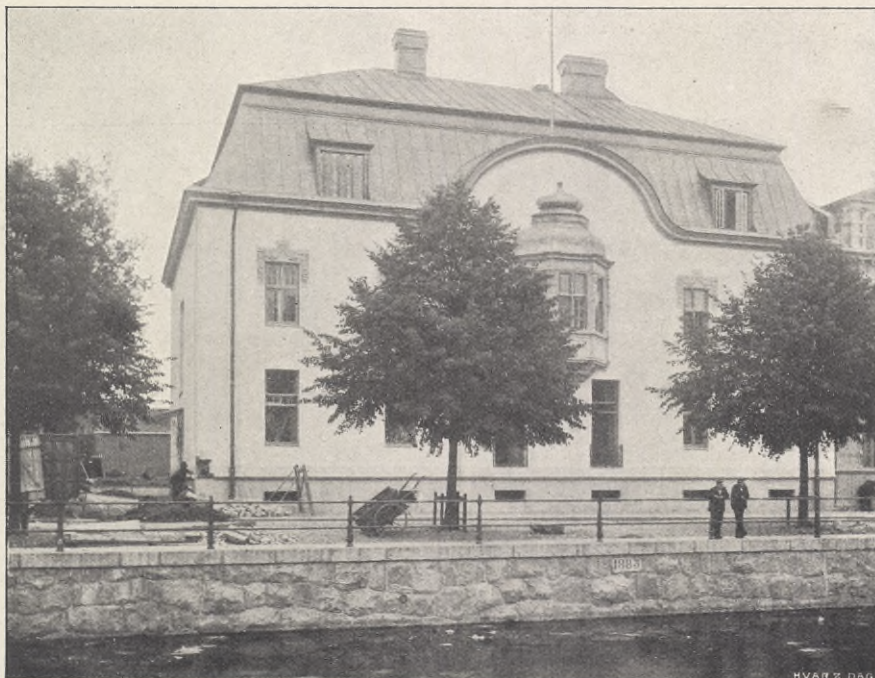

Foto. Ivalgren, Upsala.

KÄLLARMÄSTARE SVANFELTS NYBYGGDA HUS, hvars öfre våning skall disponeras af prins Gustaf Adolf.

FRÅN HÖSTMANÖVRERNA I HALLAND. I.

Fotografier speciellt för HVAR 8 DAG af Oria Bock, Halmstad.

1 och 2. Prins Carl jänte en del af staben. 3. Skyttelinie. 4. Skånska husarer bevaka vägen till Laholm. 5. Husarer gå öfver Lagan. (Härvid tilldrog sig en rätt lustig episod, i det en gumma i sin lojala ifver att få se prins Carl tillsammans med husarerna sökte vada öfver strömmen. Denna blef henne dock för stark, och hade ej de bälta krigarne funnits till hands, är det troligt att gumman råkat illa ut. Gumman synes vid sidan af de tvenne ryttarna midt i strömmen.

EN AF SKANDINAVIENS FRÄMSTA KONSERTSÅNGERSKOR.

Det torde ej vara öfverdrifvet att säga, att man kan bli en ganska god operartist, utan att egentligen vara konstnär i eminentare mening. Är man blott så pass musikalisk, att man ej sjunger falskt, har man en god, stark röst, skaplig figur samt därtill energi, arbetsförmåga samt en smula abandon förförfigt, kan man åstadkomma en hel del inom operafacket.

Och man behöfver blott se, hur bortkomna de flesta operamänniskor, äfven ganska framstående sådana, äro i konsertsalen, där de säkna alla sceniska attributer, och där den yttre aktionen ej kan ersätta den äkta, konstnärliga känslan och uppfattningen, för att inse sanningen af ofvanstående.

Konsertsångaren — eller sångerskan — däremot, är uteslutande hänvisad till den inre makten af sitt föredrag, han måste betaga genom den själfulla, intima uppfattningen af hvad han gör och »låter», och han måste besitta förmågan att helt gå upp i sin konst.

En af Skandinaviens främsta konsertsångerskor — kanske den allra främsta — är fröken *Ellen Beck* från Köpenhamn, hvilken i dagarne låtit höra sig inför konungen i Marstrand.

Hvad som först och främst betager en, då man gör bekantskap med *Ellen Beck*s konst, hela framställning och apparition är det naturfriska det omedelbara — jag vore frestad säga det både andligt och materiellt sunda. Det rent af strä-

ELLEN BECK.

lar ut från hennes ståtliga, eleganta gestalt af varmt, pulserande lif, af äkta, flärdfri intelligens och af innerlig känsla. Hon är lika naturlig, då hon smäleende och »virrende» med hufvudet skälmst sjunger *Lange-Müllers* lilla visa »*Lille gode Bo nebers*», som då hon med gripande makt likt en susning återger stroforna i sista »sängen af Schumanns *Frauenliebe und Leben*»: »*Geliebet hab' ich und gelebt, ich bin nicht lebend mehr*...»

Och då det fenomenalt böjliga, omfångsrika, starka och klangsköna röstmaterialet, som genom den omsorgsfullaste träning brakts till en rent idealisk fullkomlighet och egalitet, som besitter samma runda, klingande, klangfulla ton både på höjd och djup, både i det starkaste forte och i det finaste, framhviskade pianissimo...

Också har *Ellen Beck* både i sin fädernestad samt i Göteborg, där hon under förra säsongen gaf flere konserter, förvärfvat sig en sållstyp popularitet. Den unga, geniala sångerskan, som är född 1873, ämnar i november debutera å K. operan i Köpenhamn som *Ingeborg* i Heises opera »*Drot og Marsk*».

Att hon härvid har alla förutsättningar för att lyckas säger sig själf, och alla hennes vänner önska henne säkert med oss ett hjärtligt: »Lycka till!»

T. v. T.

FRÅN SKYTTEFÄSTEN I HALMSTAD.

Foto. Orla Beck, Halmstad.

DET ORIENTALISKA KAFÉET I HALMSTADS »TIVOLI», där serveringen vid skyttefästen ombesörjdes af unga damer ur societeten, klädda som odalisker.

I Halmstad har i dagarne i stadens natursköna »*Tivoli*» afhållits en fäst till förmån för skytte-rörelsen, som gifvit ett rent öfverskott å cirka 5,000 kronor, ett resultat som i allo måste betecknas som lysande. Till fästen, hvilken enhälligt betecknas såsom en af de mest lyckade, som på årtal afhållits i Halmstad, hade, säger vår korrespondent, också samlats publik från hela Halland, och den

energiska fästkomitén hade gjort allt för att få det hela så angenämt och underhållande som möjligt. Ett af de mest lyckade arrangementen var det orientalska kaféet, där serveringen ombesörjdes af unga damer ur societeten, klädda som odalisker, och meddela vi här en bild af denna förtjusande lilla vrå med dess bedårande små »erwitöser».

Öfver hela den civiliserade världen gick man i sorg och spänning väntande på meddelandena från sjuklägret i Buffalo. Men det gick icke, som man intill de senaste dagarna hoppats, att det skulle gå. Det började gry en förhoppning om att Förenta staternas folkkäre och präktige president skulle slippa lyckligt ifrån det lömska attentatet mot hans lif. Det såg ut, som om hans kraftiga konstitution och läkarnes vård skulle komma det mordiska uppsåtet på skam.

Det gick icke så: natten till lördagen den 14 dennes — efter svensk tid kl. 8 på morgonen — drog Mac Kinley sin sista suck.

Så har då anarkistens kula träffat, och fasa sänker sig öfver det släkte, som såg det försvinnande århundradets sol sjunka blodröd ned i Monza, och som nu är vittne till, att det gryende århundradet får sin blodiga invigning i den nya världen.

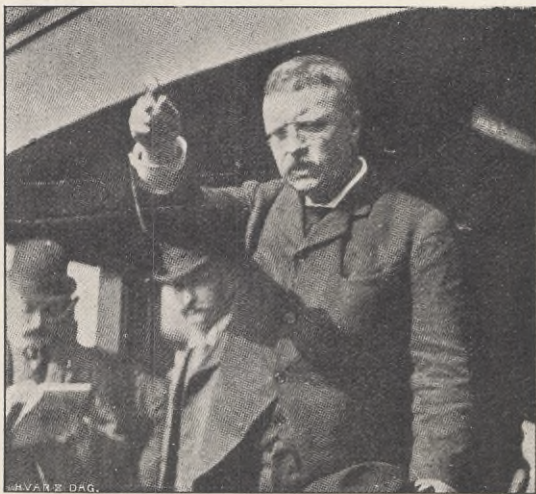
Med fasan öfver ogärningen paras förundran, ty det är väl en af de obegripligaste förbrytelser, som är begången, och hvaröfver det icke ens sprides det svagaste sken af förklaring. Det är en folkvald president, som den förvillade mördarens kula har träffat, ju t som han gick omkring bland folket i sin svarta rock med handen utsträckt mot hög och låg, mot fattig och rik — äfven mot mördaren själf.

Mac Kinleys namn var liktydigt med den strängaste pliktuppfyllelse, den mest obrottsliga trohet mot landets författning, en fläckfri hederlighet, högt upphöjd öfver hvarje afvikelse från rättens stränga väg, ett ideellt familjelif, andra till exempel.

PRESIDENT MAC KINLEY
jämte hustru. Den mördade presidenten lefde ett synnerligen lyckligt familjelif.

nare, eller som en Elisabeth en ädel välgörarinna och barmhärtighetens människoälskande drottning — mordvapnet lyftes med samma förintande, mordiska kallblodighet...

PRESIDENT ROOSEVELT, Mac Kinleys efterträdare.

Men anarkismens vapen träffa blindt. Den fredsälskande mannen röjes ur vägen och lämnar plats åt krigaren från Kuba. Och antingen härskaren bär titeln konung eller president, antingen han som en Umberto i sanning är en folkets tjä-

EMMA GOLDMANN.
Den afskyvärda kvinna som med sin anarkistiska propaganda uppeggat Mac Kinleys mördare till hans vanvettiga brott.

SJETTE NORDISK-LUTHERSKA SJÖMANSMISSIONSKONFERENSEN.

Foto. Julius Grape, Foto-affär & atelier, Sölm.

Sjömansmissionskonferensen har under den förra veckan varit samlad i Stockholm. Flere intressanta och viktiga sjömannafrågor ha diskuterats, bl. a. om »Ålderdomshem för sjömän», »Sjömans-

hem», »Nykterhetsarbetet bland sjömän», »Hvad bör göras för att motarbete yrkestiggare och bedragare vid våra stationer?», m. fl. Diskussioner na och intresset i öfrigt ha ock varit synnerligen lifliga.

FRU LILLY BÄCKSTRÖMS GRAF.

Fotografien tagen strax före jordfästningen.

Foto. Julius Grape, Foto-affär & atelier, Sölm.

Vi brakte i förra numret å Veckans porträttgalleri de sympatiska dragen af den nyligen bortgångna fru Lilly Bäckström. Säkerligen be-

reda vi hennes många vänner en glädje med ofvanstående bild af den vackra plats, där den älskliga kvinnan nu sofver den sista sömnen.

VÆ VICTIS.

Originalskiss för HVAR 8 DAG af CAROLUS.

»En fyllhund — ja de ä just va han ä — å de har han varit i många år; di ha haft lika-som unseende me en, bå länge å väl, bara för de han spelar så grannt i körka; men nu har han fått sitt afsked ändå.»

Och talaren spottar i näfvarna och börjar gräva igen, friska tag, på den nya graf, som skall vara färdig innan morgondagen.

Hans kamrat, en gammal gråhårig gubbe, håller upp ett ögonblick och ser på en man, som står lutad öfver en grafkulle i närheten, där han förgäves söker ordna några nyss afbrutna rosor. Hans händer darra, och rosorna falla ned på sandgängen.

Den gamle dödgräfvaren återtager sitt arbete och svarar otåligt:

»En fyllhund — ja visst, de må ni kalla honom nu, stackare; men jag kände honom, innan han blef et, å en bra karl var han då.

»Herre Gud» hvad han har slitit för son sin!

»Hustrua hans dog, då pojken va tre år, å sen va han som bå' far och mor för pojken, som skulle bli student, å de blef han mä — å lefde undan i Uppsala det gjorde han rejält, mens far hans gick hemma år efter år å väntade å trodde å tänkte: han ska nog ta examen. . . .

»De ä int' många, som vet, hvad gubben stred och slet, för att pojken skulle få lärdomma i seg — jag vet, att fadren fick svälta mer än en gång — å så sorgen te, då de såg ut, som om allt varit förgäfvat.

»De va då han började dricka, stackare, å då sonen ändtligen blef doktor, måste gubben låna allt han kunde för te å betala di värste skuldera hans. Ja, Herre Gud, så gla' klockarefar va' ändå, när sonen hans kom hem!

»Å hemma va han i åtta dar — å så dog han».

»Nu ä gubben ensam. Klockartjänsta har di tatt ifrån en; men alla skuldera — dom har han kvar».

De båda karlarna, af hvilka man blott ser hufvudena öfver grafvens rand, vända sig betänksamt om och se bort emot den ensamma gestalten, som nu sitter där så stilla på den gröna kullen.

Men han ser, han hör dem ej. Han stöder det gråa hufvudet mot sin afmagrade, darrande hand och stirrar, med en blick af ångestfylld längtan, rakt in i de purpurfärgade skyar, som visa hvar solen gått ned. . . .

RÅDMAN KAUFFMAN,

för andra gången vald till 2:e borgmästare i Berlin.

Käjsar Wilhelm är onekligen en både energisk och begäfvad man, men nekas kan ju ej att hans later emellanåt äro väl »imperatoriska» för vår tid. Så väckte det i hela Tyskland största förargelse, då käjsaren för någon tid sedan vågrade bekräfta rådmän Kauffmans val till andre borgmästare, emedan denne på sin tid för sina liberala åsikter nödgats taga afsked från sin reservofficersbeställning (!).

Emellertid har Kauffman nu för andra gången så godt som enhälligt af Berlins stadsfullmäktige valts till borgmästare, och är det med spändt intresse man nu afvaktar, hur käjsaren skall komma att förhålla sig mot sin rikshufvudstad, som så ostantativt tillätit sig att »pricka» högst densamme.

BRANDEN VID LOTORP.

En hotande eldsvåda hemsökte den 12 dennes Lotorps bruk under Finspong, då det stora pinn- och torfhuset i grund nedbrann. Elden varnades strax efter kl. 2 f. m., och fem minuter efteråt stod hela byggnaden, som var fylld med torf och pinnar, i ljusan låga. Ehuru stora ansträngningar gjordes, kunde intet räddas unån den häftiga branden, af hvilken eftersläckningen pågick under flere dygn.

HVAR 8 DAG.
Foto. Nilson Finspång.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

NILS von HOFSTEN

SIGRID RUDEBECK.

E. F. von der LANCKEN.

I. G. LINDER.

A. R. FRÖST. †

MARTIN HANSEN. †

HYLLNING. En anslående hyllning ägnades fredagen den 6 dennes godsägaren och kommandören f. löjtnanten *Nils von Hofsten*, v. ordförande i Smålands m. fl. provinsers hypoteksförening med anledning af att hr. H. då i 40 år tillhört hypoteksföreningen. Han uppvaktades då bl. a. af föreningens samtliga tjänstemän med en ställig tacksamhetsadress.

Skolföreländarinnan *Sigrid Rudebeck* i Göteborg fyllde lördagen den 7 dennes 70 år och var af denna anledning föremål för mycken hyllning. Hon uppvaktades främst af samtliga lärarinnor och lärjungar, och en mängd blommor, telegram samt gåfvor af olika slag vittnade noggsamt, om hur omtyckt fröken R. vetat göra sig under sin mångåriga och välsignelserika verksamhet.

FÖDELSEDAGAR. 60 år fyllde den 24 sistlidna augusti generalmajoren *E. F. von der Lancken*. På grund af generalens frånvaro från hufvudstaden ha vi icke förr än nu kunnat återgifva den framstående manns porträtt.

En af Lunds äldre borgare, urfabrikören *I. G. Linder*, fyllde den 31 aug. 60 år. Hr L., som i öfver 30 år bedrivit sin betydande rörelse, uppvaktades på årsdagen såväl af mångåriga arbetare som af en stor vänkrets.

DÖDSFALL. Kyrkoherden i Gråmans-torp och Vedby *Axel Richard Fröst* afled den 2 aug. 65 år gammal. Han var son till hofpredikanten *A. Fröst*, blef student 1857 och utnämndes 1873 till legationspredikant i London, hvarifrån han kom till sin nuvarande plats, där han var mycket omtyckt.

Den 24 aug. afled å villan Bettyberg vid Stocksund en af Stockholms mera bekante affärsmän, *Martin Hansen*, i en ålder af nära 56 år. Sedan början af 1880-talet bedref han en betydande färg- och kemikaliehandel med fabrik vid Heleneborg. H., som var dansk till börd, sörjes närmast af maka.

Den 30 aug. afled i Södertelje f. bruksförvaltaren *Nils Johan Ullgren*, 70 år gammal. U. var i 37 år förvaltare vid Uddeholmsverken, hvarifrån han afgick med pension 1887. Han sörjes närmast af maka och barn.

Klädesfabrikören *Magnus Ludvig Axberg* afled den 30 aug. i Norrköping. A., som var född 1832, hade i 18 år varit lagerchef å Smedjeholmens klädesfabrik, då han grundade firman *Ludv. Axberg & Comp.* Han var en i allo redbar och i sitt yrke duglig man.

Sveriges Konduktörs- och Packmästareförenings möte i Helsingborg d. 14 & 15 aug. angafs i föreg. nr af misstag ha ägt rum i Malmö, hvilket vårt ledsamma misstag berodde på särskilda omständigheter.

Med f. stadsfiskalen *Johan Peter Carlsson*, som den 1 dennes afled i Halmstad 90 år gammal, bortgick en hedersman af gamla stammen, omtyckt och värderad ej blott af förmän och kamrater, utan af hela det samhälle, där han under en lång följd af år innehafvt sin befattning.

Å Karlsro i Ryssby afled den 1 sept. f. kaptenen vid Kalmar regemente *R. S. O. Nils Henrik Fries*. Kapten F., som den 9 dennes kunnat fira sitt guldbrolopp, var en duglig militär och jordbrukare samt sörjes, utom af sina närmaste, af många under ett verksamt lif förvärfvade vänner.

I Kristianstad afled den 2 dennes aktuarien och arkivarien i hofrätten öfver Skåne och Blekinge *R. W. O. Otto Gustaf Norden-skiöld* f. 1834. N. blef v. häradsförding 1866, var auditor vid Smålands grenadierkår 1867-82 samt blef aktuarie 1895. Han var en dugande och skicklig ämbetsman.

Den 3 sept. afled kyrkoherden i Tåby af Linköpings stift *Carl Fredrik Petersson* i en ålder af 71 år. Den aflidne, som 1874 erhölet ämbete han vid sin död innehade, efterlämnar minnet af en vänsäll och sympatisk personlighet. Han sörjes närmast af maka och söner.

I Torshälla afled den 4 dennes possessio-naten *Johan Maurits Stenbeck*, 75 år gammal. Den bortgångne var en synnerligen framstående jordbrukare, som under flera år arrenderade Kungsörs kungsladugårds jord. Rätträdig och omtyckt, innehade han då flere kommunala förtroendeuppdrag.

Den 6 sept. afled i Stockholm landbru-karen *Carl Petrus Thålin* från Mörby i Tainings socken af Stockholms län. T. var en i allmänna angelägenheter betrodd samt red-bar och vänsäll man, som sörjes af alla, med hvilka han kommit i beröring.

Efter en längre tids lidande af Jön-köpings fabrikören *R. W. O. Frans Theodor Ringström* i en ålder af 71 år. Högst aktad inom det samhälle han tillhört, sörjes han närmast af barn och barnbarn.

En välgörarinna i det tysta har gått bort med fru *Mathilda Andersson*, maka till styck-junkare *C. Andersson* å Gibraltar i Göteborg. Fru A., som vid sin död var 59 år gammal, hade under mer än 20 år ägnat nästan all sin tid åt nödens barn, därtill satt i till-fälle genom bättre bemedlades tillskott. Hon var outtröttlig i att hjälpa och lindra samt välsignas säkerligen af många.

N. H. FRIES. †

O. G. NORDENSKIÖLD. †

C. F. PETERSSON. †

J. P. CARLSSON. †

J. M. STENBÄCK. †

C. P. THÅLIN. †

F. TH. RINGSTRÖM. †

M. ANDERSSON. †